

Vainojen muisto kutsuu valitsemaan oikein

Faaraon tytär muistetaan kertomuksesta, joka ajoittuu vuodelle 1525 eKr. Hänen nimensä oli rabbiinisen kirjallisuuden mukaan *Bithiya*, heprean *Batya*, joka tarkoittaa Jumalan tytärtä. Mikä ihmeellinen nimi naiselle, joka eli epäjumalanpalvelijoiden keskuudessa. Raamattu kuvaa sangen tarkasti hetken, jossa Faaraon tytär ja *Moses* tapasivat toisensa ensimmäistä kertaa. Faaraon tytär tuli peseytymään jokeen. Vesi symbolisoi puhtautta, sillä sehän on sekä kristillisyyden kasteen että juutalaisen mikve-altaan keskeinen elementti. Rabbiinisten tulkintojen mukaan vesi symbolisoi tässä kertomuksessa Faaraon tyttären puhdistautumista häntä ympäröineestä epäjumalanpalveluksesta. Ottaessaan Mooseksen omaksi pojakseen, jonka hän kasvatti kaikessa egyptiläisessä viisaudessa, Faaraon tytär toimi vanhurskaasti. Rabbiinien mukaan kysymys ei ollut vain Faaraon tyttären valinnasta, vaan heidän mukaansa itse Jumala valitsi juuri tämän naisen siihen merkilliseen tehtävään, jonka hän sai. Hänestä tuli juutalaisen kansan pelastaja. Hänessä täytyi siis olla jotakin, joka vastasi Jumalan kutsuun.

Juutalaisuudessa nimet ovat äärimmäisen tärkeitä ja Raamatun perusperiaatteisiin kuuluu, että Jumala antoi palvelijalleen nimen, joka kuvasti tämän uutta tehtävää tai asemaa. Mutta Jumala ei muuttanut Mooseksen nimeä huolimatta tämän ennennäkemättömästä tehtävästä. Jumala hyväksyi Faaraon tyttären antaman nimen oman kansansa lunastajalle. Faaraon tyttären teosta tekee erityisen merkittävän se, että Moses oli mitä todennäköisimmin jatkuvassa vaarassa, koska hänen tiedettiin olevan juutalainen, heprealaista syntyperää. Ainoastaan hänen adoptioäitinsä korkea syntyperä saattoi siis varjella hänet hengissä. Rabbiininen kirjallisuus viittaa edelleen 1. Aikakirjan neljänteen lukuun, jossa viitataan faaraon tyttäreeseen *Kaalebin* vaimona. *Rabbi Meir Lau*, entinen Israelin päärabbi, joka selvisi itse hengissä Holokaustista, on kutsunut Faaraon tytärtä maailman ensimmäiseksi vanhurskaaksi kansakuntien joukossa.

Prinsessa Alice muistetaan toisen maailmansodan ajalta. Prinsessa Alice syntyi Windsorin linnassa vuonna 1885. Hän oli korkea syntyperää, sukua useimmille Euroopan kuningashuoneille ja itsensä *Englannin kuningatar Viktorian* tyttärentytär. Hän kuuroutui lapsena. Vuonna 1903 hän solmi avioliiton Kreikan *prinssi Andrewin* kanssa ja näin hänestä

tuli Kreikan prinsessa Alice. Toisen maailmansodan aikana hän asui Ateenassa setänsä prinssi *Georgen* palatsissa, mistä käsin hän auttoi Punaista Ristiä. Tämä oli hänen elämässään vaikeimpia aikoja, sillä osa hänen perhettään taistelivat saksalaisten puolella, kun taas hänen poikansa *Philip* (nykyinen Edinburgin herttua Philip) taisteli brittien puolella kuninkaallisessa laivastossa. Tässä tilanteessa prinsessa Alice teki valintansa ja päätti piilottaa juutalaisia kuninkaallisessa huoneistossaan. Gestapon kuulustelukaan ei saanut häntä pettämään piilotettaviaan. Ennen kuolemaansa prinsessa Alice pyysi, että hänet haudattaisiin Jerusalemiin. Hän kuoli vuonna 1969 ja lepää Jerusalemissa tätinsä kreivitär *Elizabeth Fyodorovnan* vieressä. Jad Vashem tunnusti hänet maailman vanhurskaaksi vuonna 1993.

Egyptin tapahtumat muistuttavat meitä myöhemmän holokaustin ajan kauhuista, sillä niissä on toki yhteisiä piirteitä. Orjuus, murha, itsevaltiutus ja epäjumalanpalvonta ovat elementtejä, jotka yhdistävät näitä kahta aikakautta. Niitä yhdistää myös se, että vainot käyvät kaikkein kauheimmiksi tietyssä hetkessä. Egyptin vainot muuttuivat pahemmiksi siinä vaiheessa, kun Jumala oli jo valinnut ja lähettänyt Mooseksen pelastamaan kansansa. Hitlerin vainot kulminoituvat vain muutamaa vuotta ennen Israelin valtion syntymistä. Jumala oli totta kai nähnyt valtion syntymisen jo aikojen alusta. Kertomuksia yhdistää myös niiden ajoille sijoittuvien ihmisten toiminta. Historiassa on aikakausia, joina mikään ei ole harmaata, vaan jokainen joutuu valitsemaan puolensa. Faaraon tytär samoin kuin Prinsessa Alice tekivät valintansa. Jad Vashem haluaa muistuttaa koko maailmaa siitä, että aina on olemassa valinnan mahdollisuus. Jad Vashem muistaa miljoonia yksittäisten kertomusten kautta, sillä maailman miljoonat koostuvat yksilöistä. Kertomuksilla yritämme vedota kristittyihin, jotka tekevät valintansa tänään. Yhden ihmisen valinnalla voi olla arvaamattoman suuri vaikutus häntä ympäröivässä yhteiskunnassa. Vähin mitä kristitty voi tehdä on seisoa Jad Vashemin rinnalla sen suuressa tehtävässä.

Aika, jossa elämme juuri nyt on täynnä tällaisia valintatilanteita. Juutalaisviha on selkeästi valinnut kohteekseen tietyt yhteisöt, joiden joukossa Israelin valtio on koko tuon järjettömän vihan ja pimeyden suurin kohde. Pimeys ja valhe, jotka ilmenevät rajusti Israelin vastaisissa boikoteissa ja kampanjoissa ovat niin selviä, että emme voi pysytellä sivussa. Meidän on tehtävä valintamme, joka on hyvin selkeä. Voimme valita Mooseksen tavoin palatsin jättämisen ja vaikean osan seisoaksemme Jumalan kansan rinnalla tai voimme valita

mukautumisen kuten niin monet ovat tehneet ennen meitä. Faaraon tytär samoin kuin häntä niin paljon myöhemmin elänyt prinsessa Alice muistetaan vanhurskaudesta koska he toimivat epäsuositun ja vainotun kansan puolesta. Monet muut muistetaan aivan päinvastaisesta toiminnasta. Ehkä siksi onkin paikallaan muistaa yksi Raamatun ensimmäisistä Jumalan itsensä ihmiselle esittämistä kysymyksistä: "*Missä sinä olet?*"

Tri Susanna Kokkonen, ICEJ Sana Jerusalemissa lehti